

فرم برنامه درسی (Course Plan)

دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س)

نام درس : روش‌شناسی و نقد پژوهش‌های کمی و کیفی در پرستاری	تعداد واحد : سه واحد نظری ۰/۵ واحد عملی
مقطع : دکترای پرستاری	مدت زمان ارائه درس : نیمسال اول
پیش نیاز : ندارد	هماهنگ کننده برنامه : دکتر مؤمن نسب

معرفی درس: هدف از ارائه این درس در برنامه دکترای پرستاری مروری بر تحقیقات کمی و شناخت پژوهش‌های کیفی متداول، عناصر مختلف آنها شامل نحوه مطالعه متون، روش‌های تولید و تحلیل داده‌ها و اصول طراحی تحقیق است. نحوه یادگیری در این درس براساس اصول یادگیری دانشجو محور است و لذا دانشجویان در تمامی طول ترم فعالانه در یادگیری خود مشارکت دارند و تکالیف تعیین شده در هر جلسه را به صورت مکتوب تحویل خواهند داد. در این درس مباحث مربوط به پژوهش‌های کیفی و کمی مورد بحث و تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد :

- ۱) فلسفه تحقیق کیفی
- ۲) انواع روش‌های مطالعات کیفی
- ۳) تحلیل داده‌های کیفی
- ۴) مطالعات کمی غیر تجربی و تجربی
- ۵) نمونه‌گیری، مرور سیستماتیک و متاآنالیز
- ۶) مدل‌سازی در مطالعات کمی و کیفی
- ۷) نقد مطالعات کمی
- ۸) نقد مطالعات کیفی

❖ هدف کلی: آشنایی با زیربنای فلسفی مطالعات کیفی

- اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:
- مبانی فلسفی طبیعت‌گرایی و اثبات‌گرایی را مقایسه نماید
- پارادایم را تعریف کند.
- تفاوت‌های مطالعات کیفی و کمی را شرح دهد.

❖ هدف کلی : آشنایی با روش‌های کیفی جمع‌آوری اطلاعات

- ❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- ویژگی‌های هر یک از روش‌های کیفی جمع‌آوری داده‌ها را شرح دهد.
- مزایا و محدودیت‌های هر یک از روش‌های جمع‌آوری کیفی جمع‌آوری داده‌ها را بیان نماید.
- تفاوت‌های مصاحبه کمی و کیفی را بیان کند.

❖ هدف کلی: آشنایی با انواع مطالعات کیفی

❖ اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- ویژگی‌های هر یک از انواع مطالعات کیفی را شرح دهد.
- انواع مطالعات کیفی را از نظر جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها با هم مقایسه نماید.
- مزایا و محدودیت‌های هر یک از انواع مطالعات کیفی را توضیح دهد.

❖ هدف کلی: آشنایی با روش نظریه بنیادین (گراندد تئوری)

❖ اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- مبانی نظریه بنیادین را شرح دهد.
- ویژگی‌های روش نظریه بنیادین را توضیح دهد.
- نحوه تحلیل داده‌ها در مطالعات نظریه بنیادین را توضیح دهد.

❖ هدف کلی: آشنایی با روش پدیده شناسی (فنومنولوژی)

❖ اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- مبانی نظری فنومنولوژی را شرح دهید.
- ویژگی‌های روش فنومنولوژی را توضیح دهید.
- نحوه تحلیل داده‌ها در مطالعات فنومنولوژی را توضیح دهید.

❖ هدف کلی: آشنایی با روش اقدام پژوهی

❖ اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- مبانی نظری اقدام پژوهی را شرح دهید.
- ویژگی‌های روش اقدام پژوهی را توضیح دهید.
- نحوه تحلیل داده‌ها در مطالعات اقدام پژوهی را توضیح دهید.
-

❖ هدف کلی: آشنایی با روش اتنوگرافی

❖ اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- مبانی نظری اتنوگرافی را شرح دهید.
- ویژگی‌های روش اتنوگرافی را توضیح دهید.
- نحوه تحلیل داده‌ها در مطالعات اتنوگرافی را توضیح دهید.
-

❖ هدف کلی: آشنایی با آنالیز گفتمان

❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- مبانی نظری آنالیز گفتمان را شرح دهید.
- ویژگی های روش آنالیز گفتمان را توضیح دهید.
- نحوه تحلیل داده ها در مطالعات آنالیز گفتمان را توضیح دهید.

❖ هدف کلی: آشنایی با تحلیل کیفی

❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- اصول تحلیل کیفی را شرح دهد.
- یک متن را کدگذاری نماید.
- طبقه بندی کدها را انجام دهد.

❖ هدف کلی: آشنایی با تلفیق در مطالعات کیفی

❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- تلفیق را تعریف نماید.
- انواع تلفیق را توضیح دهد.
- کاربرد تلفیق در مطالعات کیفی را بیان نماید.
-

❖ هدف کلی: آشنایی با روایی و پایایی در مطالعات کیفی

❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- Rigor را تعریف نماید.
- روایی و پایایی را بر مبنای مدل گویا ولینکلن توضیح دهد.
- تفاوت و تشابه روایی و پایایی در مطالعات کمی و کیفی را شرح دهد.

❖ هدف کلی: آشنایی با اخلاق در مطالعات کیفی

❖ اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- اصول اخلاقی در پژوهش های کیفی را توضیح دهد.
- تفاوت ها و تشابهات رعایت اخلاق در مطالعات کمی و کیفی را مقایسه کند.
-

❖ هدف کلی : آشنایی با مطالعات غیر مداخله ای

اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- انواع مطالعات توصیفی را توضیح دهد.
- مطالعات توصیفی و تحلیلی را مقایسه نماید.
- ویژگی مطالعات مورد شاهدهی را بیان کند.
- ویژگی های مطالعات طولی را بیان کند.
- ویژگی های مطالعات همگروهی را بیان کند.

❖ هدف کلی: آشنایی با مطالعات مداخله ای

اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- ویژگی های مطالعات مداخله ای را شرح دهد.
- مطالعات تجربی و شبه تجربی را مقایسه نماید.
- کارآزمایی بالینی را توضیح دهد.
- مزایا و کاستی های مطالعات مداخله ای را تشریح کند.

❖ هدف کلی: آشنایی با نقد مطالعات کمی

اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- اهمیت نقد در مطالعات کمی را بیان نماید.
- معیارهای نقد در مطالعات کمی را بیان نماید.

❖ هدف کلی: تفسیر نقادانه مطالعات غیر مداخله ای

اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- یک مطالعه توصیفی را نقد نماید.
- یک مطالعه مورد-شاهدی را نقد نماید.
- یک مطالعه کوهورت را نقد نماید.

❖ هدف کلی: تفسیر نقادانه مطالعات مداخله ای

اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- یک مطالعه شبه تجربی را نقد نماید.
- یک مطالعه تجربی را نقد نماید.
- یک مطالعه کارآزمایی کنترل دار تصادفی را نقد نماید.

❖ هدف کلی: تفسیر نقادانه مطالعات کیفی

اهداف اختصاصی: دانشجو باید بتواند:

- یک مطالعه فنومنولوژی را نقد نماید.
- یک مطالعه گراندتئوری را نقد نماید.
- یک مطالعه اقدام پژوهی را نقد نماید.
- یک مطالعه اتنوگرافی را نقد نماید.

❖ هدف کلی: آشنایی با مرور سیستماتیک و متاآنالیز

❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- ویژگی های مرور سیستماتیک را توضیح دهد.
- ضرورت این مطالعات را تشریح کند.
- متاآنالیز را توضیح دهد.

❖ هدف کلی: آشنایی با مدل سازی کمی و کیفی

❖ اهداف اختصاصی : دانشجو باید بتواند:

- انواع روش های مدل سازی کمی را شرح دهد.
- نحوه تدوین مدل های کیفی را بیان نماید.
- مدلسازی کمی و کیفی را مقایسه کند.

روش آموزش

بحث گروهی و سمینار

❖ امکانات آموزشی بخش

ویدئو پروژکتور و کامپیوتر

❖ آموزش دهنده

اساتید بخش پرستاری

زمان و مکان برگزاری کلاس: سه شنبه ۱۰-۸

چهارشنبه ۱۵-۱۳

منابع اصلی درسی

Last edition of:

1. Anfara V. Mertz N. Theoretical frameworks in qualitative research. Los Angeles, Sage.
2. Creswell, John W. 30 essential skills for the qualitative researcher. SAGE ; Los Angeles
3. Burns, Nancy and Grove, Susan k. Understanding Nursing Research 5th ed. Philadelphia. Saunders Co
4. LoBiondo – wood G. and Huber, J. Study guide for nursing research Methods and critical appraisal for evidence - based practice. Elsevier / Mosby St Louis.
5. Polite, Denise F. Beck, Cheryl Tatano. Nursing Research. Philadelphia. Lippincott Co.
6. Streubert , Helen J. and Carpenter , R. Qualitative Research in Nursing. 3rd ed. Philadelphia, Lippincott Co.
7. Corbin, J M. Basics of qualitative research techniques and procedures for developing grounded theory. Los Angeles. Sage Publications

8. Holloway , I & wheeler , S. Qualitative Research for Nurses, university of Edinburgh , third ed
9. Creswell, W. & Planoclarck, rickil Rool. Research design qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. Sage publication
10. Nursing journals

❖ نحوه ارزشیابی

مشارکت فعال دانشجویان در کلاس و ارائه تکالیف هر جلسه	۲۰٪ نمره
ارائه سمینار و نقد مقالات	۴۰٪ نمره
ارائه طرح تحقیق کیفی	۲۰٪ نمره
آزمون پایانی	۲۰٪ نمره

❖ تکالیف:

- ۱- ارائه پروپوزال تحقیق کیفی: هر دانشجو موظف است یک پروپوزال تحقیق کیفی تهیه و ارائه نماید.
 - ۲- مشارکت فعال در کلاس: حضور مستمر در کلاس و مطالعه منابع قبل از هر جلسه و بحث و بررسی در کلاس می باشد. همچنین لازم است دانشجویان خلاصه‌ای از محتوای درس را در یک صفحه در ابتدای هر جلسه کلاس ارائه نمایند.
 - ۳- ارائه مباحث انتخابی توسط دانشجو (به صورت بحث گروهی با استفاده از رسانه‌های آموزشی)
 - ۴- انتخاب مقالات کمی و کیفی، نقد و ارائه آن بصورت سمینار
- * دانشجوموظف است مقاله مورد نظر و نقد را حداقل یک هفته قبل از ارائه به تایید استاد مربوطه رسانده و یک نسخه از آن را در اختیار همکلاسان قرار دهد.

جدول زمانبندی درس روش‌شناسی و نقد پژوهش‌های کمی و کیفی در پرستاری

جلسات	تاریخ	عنوان	مدرسین : خانم ها
جلسه اول	طبق برنامه	آشنایی با برنامه فلسفه تحقیقات کیفی و کمی	خانم دکتر یکتا طلب
جلسه دوم	اداره کل	انتخاب عناوین کیفی- تمرین	خانم دکتر مؤمن نسب
جلسه سوم	آموزش	روش‌های کیفی جمع‌آوری اطلاعات (مصاحبه و مشاهده)	خانم دکتر یکتا طلب
جلسه چهارم		روش‌های کیفی جمع‌آوری اطلاعات (گروه متمرکز و مستندات)	خانم دکتر ترابی زاده
جلسه پنجم		تمرین روش‌های کیفی جمع‌آوری اطلاعات	خانم دکتر یکتا طلب
جلسه ششم		فنومولوژی	خانم دکتر پاسیار
جلسه هفتم		گراند تئوری	خانم دکتر یکتا طلب
جلسه هشتم		اتنوگرافی	خانم دکتر یکتا طلب
جلسه نهم		تعطیل رسمی	
جلسه دهم		اقدام پژوهی	خانم دکتر مؤمن نسب
جلسه یازدهم		تعطیل رسمی	
جلسه دوازدهم		تحلیل داده‌های کیفی - تحلیل محتوا	خانم دکتر مؤمن نسب
جلسه سیزدهم		ادامه تحلیل کیفی و تمرین	خانم دکتر مؤمن نسب
جلسه چهاردهم		مطالعات تاریخی - مطالعه موردی	خانم دکتر ترابی زاده
جلسه پانزدهم		آنالیز گفتمان	خانم دکتر پاسیار
جلسه شانزدهم		اخلاق در مطالعات کیفی - تلفیق	خانم دکتر پاسیار
جلسه هفدهم		روایی و پایایی (مطالعات کیفی)	خانم دکتر پاسیار
جلسه هجدهم		اهمیت و معیارهای نقد مطالعات کیفی	خانم دکتر ملازم
جلسه نوزدهم		نقد مطالعات گراند تئوری	خانم دکتر ملازم
جلسه بیستم		نقد مطالعات اتنوگرافی	خانم دکتر ترابی زاده
جلسه بیست و یکم		نقد مطالعات تحلیل محتوا	خانم دکتر ترابی زاده
جلسه بیست و دوم		نقد مطالعات پدیده شناسی	خانم دکتر غلامزاده

خانم دکتر غلامزاده	نقد مطالعات اقدام پژوهی		جلسه بیست و سوم
خانم دکتر شایگان	مطالعات غیر مداخله ای		جلسه بیست و چهارم
خانم دکتر شایگان	مطالعات مداخله ای		جلسه بیست و پنجم
خانم دکتر شایگان	جمع آوری و تحلیل داده های کمی		جلسه بیست و ششم
خانم دکتر شایگان	انواع تورش - اخلاق در پژوهش های کمی		جلسه بیست و هفتم
خانم دکتر غلامزاده	معیارهای نقد مطالعات کمی	طبق برنامه	جلسه بیست و هشتم
خانم دکتر غلامزاده	نقد مطالعات مقطعی ، همبستگی، موردی	اداره کل	جلسه بیست و نهم
خانم دکتر ملازم	نقد مطالعات مورد- شاهدهی و کوهورت	آموزش	جلسه سی ام
خانم دکتر ملازم	نقد مطالعات تجربی و نیمه تجربی و کارآزمایی بالینی		جلسه سی و یکم
آقای دکتر حسن زاده	مرور سیستماتیک و متاآنالیز		جلسه سی و دوم*
آقای دکتر رضاییان زاده	مدل سازی در مطالعات کمی		جلسه سی و سوم*

* جلسات ۳۲ و ۳۳ با هماهنگی اساتید برگزار می گردد.